

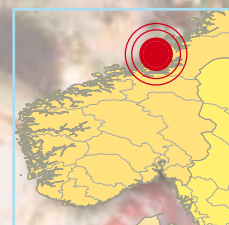
Noorwegen met de camper (3)

Duiken boven de Poolcirkel

Wanneer we in de middag vertrekken vanuit Rørvik, hebben we een flink eind voor de boeg. We besluiten een stuk over de de E6 te gaan, de belangrijkste verbindingsweg van het zuiden naar het noorden. Niet de meest spannende weg, maar in de veel andere landen zou je nu al je ogen al uitkijken.

De eindbestemming is het noorden van Noorwegen, het eindpunt van onze rondreis.

Tekst: Arine Maat | Fotografie: Udo van Dongen > www.udovandongen.com

Steile wand vol met Zeedahlia's op de Lofoten, bij Nusboen.

Mossellandschapje

De grens tussen het midden en het noorden wordt onmiskenbaar duidelijk gemaakt door een grote wanstaltige aanduiding die over de weg hangt: 'Welcome to the North'. We vervolgen onze weg tot aan Mosjøen om hierna kleinere wegen te nemen, tot we ergens langs de weg een plaats vinden waar we kunnen overnachten. De volgende ochtend worden we door

Zo'n beetje alles wat in ons 600 pagina dikke Noorse zeebeestenboek staat, lijkt hier op deze paar vierkante kilometer te zijn neergekwakt

een stralende zon gewekt en vertrekken we op tijd, zodat we een schema van pontjes kunnen hanteren om niet teveel vertaging op te lopen. We willen vandaag Bodø bereiken, waar de ferry naar de meest westelijke punt van de Lofoten vertrekt. Daarvoor moeten we eerst nog heel wat rijden en varen. We zijn op tijd voor de eerste pont die ons over het fjord van Rana naar Nesna brengt, een plaats waar ook de beroemde Hurtigrutenboot komt. Eenmaal in Nesna rijden we over een lange bergkam die langs het Ranafjorden loopt met achter ons prachtige vergezichten van kleine eilanden met hoge bergen. Veel tijd om te genieten hebben we niet, want we moeten de tweede pont van Kilboghavn naar Jetvik halen. Hierop passeren we de poolcirkel. Naar verluidt staat er een monument dat de poolcirkel duidt ergens langs de kant, maar die hebben we dus gemist. Niet dat dat heel erg is, want de omgeving is toch stukken indrukwekkender dan wat het monument ooit zal hebben kunnen zijn. De tocht duurt iets meer dan een uur.

IJsmassa's

In onze verbeelding werd Noorwegen boven de poolcirkel een stuk vlakker

Zeedahlia

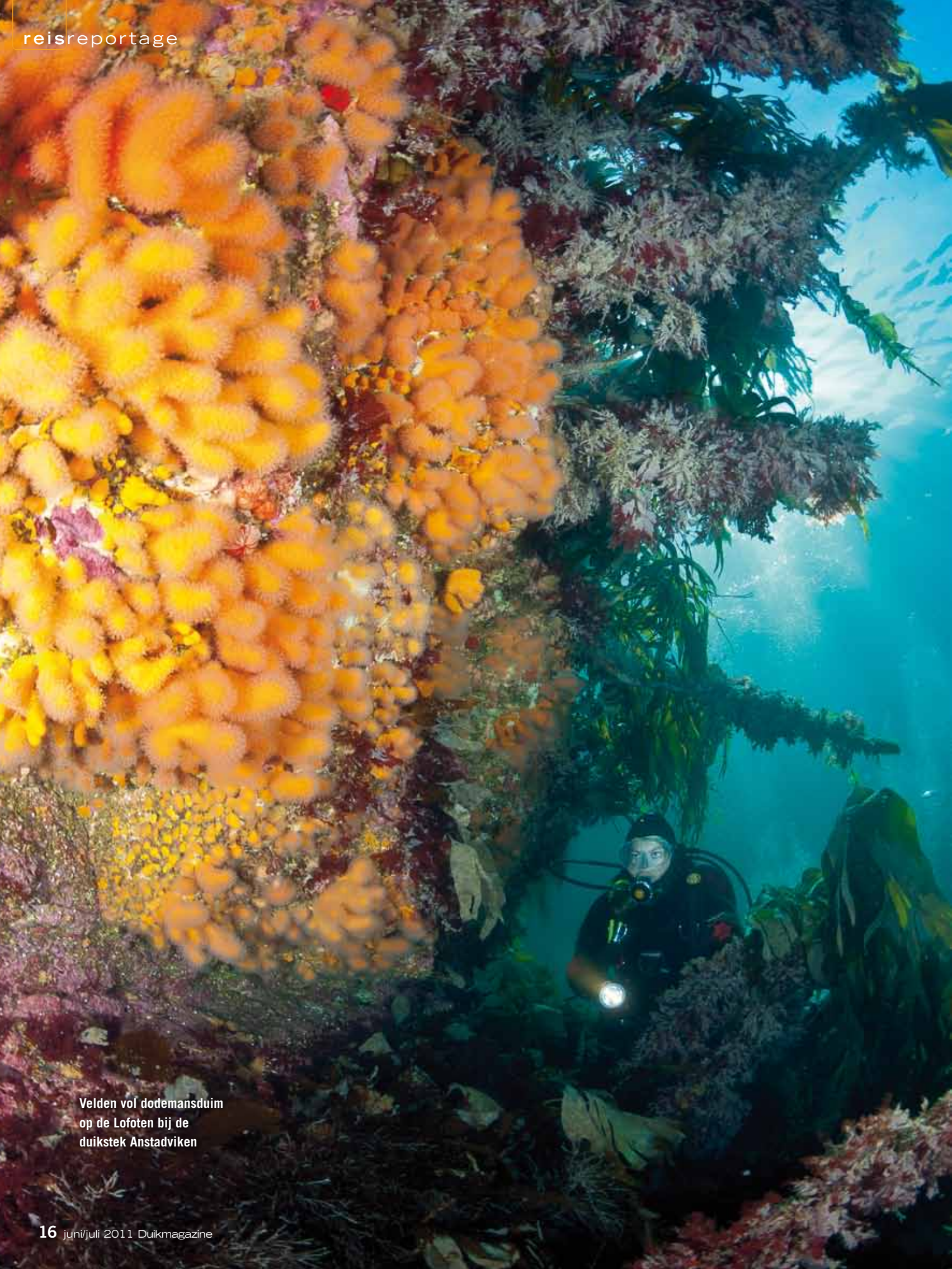
Vlokreeftje

Baby zeedonderpad

Dorkwal

Wrattige mosdierslak
(Limacia clavigera)

Velden vol dodemansduim op de Lofoten bij de duikstek Anstadviken

Praktische INFORMATIE

Reizen: Wij kozen ervoor om te gaan kamperen in Noorwegen met een kleine camper. Om fris aan de reis te kunnen beginnen, voeren we met de superdeluxe veer-/cruiseboot van Colorline van Kiel naar Oslo (www.colorline.no). Zelf rijden kan, de afstand bedraagt 850 km. Uiteraard kun je ook vliegen naar een van de verschillende nabijgelegen vliegvelden en daar een auto huren of je op laten halen.

Duiken: De Lofoten bedoken we met Aqualofoten (www.aqualofoten.no). Het Saltstraumen dykkesenter in het Saltstraumen Fiskecamp (www.saltstraumendykkesenter.com) begeleidde ons in Saltstraumen.

Verblijf: Noorwegen is wat ons betreft een perfect land om te kamperen. Officieel is wildkamperen toegestaan, maar helaas staat op de meeste mooie plaatsen een kampeerverbodsbord. Campings zijn er overal volop, maar wel aan de prijzige kant. Voor de Lofoten parkeerden we in Reine, maar er is ook een camping in het nabijgelegen Moskenes. In Saltstraumen verbleven we op de Saltstraumen camping aan de andere kant van de brug (www.saltstraumen-camping.no). Overnachten kan natuurlijk ook prima bij de twee genoemde duikcentra in een huisje of appartement.

Eten en drinken: Eten is in Noorwegen niet veel duurder dan in Nederland en België. Alcoholische dranken wel en mogen maar beperkt worden meegenomen.

Valuta: Noorse Kroon (NOK). Voor € 1,- krijg je ongeveer 8 Noorse kronen. Betaling met creditcard of pinnen is op de meeste plaatsen ook mogelijk.

Elektriciteit: 220 Volt, geen verloopstekker nodig.

Info: www.visitnorway.nl, www.jonnyleonhardsen.com, www.nado.no

Volledige begroeide tunnel op 25 meter diepte.

en vriendelijker, maar niets blijkt minder waar: de bergen worden alleen maar steiler en de gletsjers lopen hier door tot aan de zee en met behulp van de stralende zon presenteert dit natuurschoon zich op zijn mooist aan ons. Vanaf Jetvik rijden we nog een kleine dertig kilometer door voor de volgende pont, waarmee we de Holandsfjorden oversteken. Aan de noordzijde passeren we het Saltfjellet-Svartisen nationaal park die de tweede en derde grootste gletsjer van het Noorse vasteland herbergt: de Vestre Svartisen en de Østre Svartisen. Het zijn indrukwekkende ijsmassa's waar we helaas niet lang naar kunnen kijken, omdat we alweer een lange donkere tunnel worden ingeleid. Na een paar uur rijden komen we langs 's werelds sterkste maalstroom, de Saltstraumen, waar we op de terugweg zullen duiken. Dan bereiken we eindelijk Bodø en onze laatste ferry voor vandaag. We zetten koers richting Reine, een prachtig idyllisch dorpje in het uiterste westen van de Lofoten. Morgen gaan we duiken met Lars en Therese, de eigenaren het het Aqualofoten duikcentrum. Het gaan onze eerste duiken boven de noordelijke poolcirkel worden.

Fleurige zeedahlia's

Bij het duikcentrum van Aqualofoten kun je allerlei buitensportactiviteiten doen, maar wij zijn voornamelijk geïnteresseerd in duiken. Deze zomer heeft het duikcentrum een gloednieuwe RIB van tien meter met twee 275 PK buitenboordmotoren in gebruik genomen. En daarmee gaan we vandaag het water op. Het plan is om de eerste duik op een scheepswrak te doen, maar eenmaal buitengaats blijken de golven te hoog om op volle zee te duiken. We gaan over op plan B, een steile wand genaamd Nusbøen op ongeveer een half uur varen van Reine. Deze wand ligt beschut tegen de zeedeining en als onze mededuikers in het water liggen, worden we gedropt op het punt waar de wand ongeveer op zijn mooist zou moeten zijn. Onder water lijkt het zowaar warmer te zijn dan boven water. Dat is niet zo, maar door de koude wind en over het dek slaande golven is de gevoelstemperatuur nogal laag. We merken meteen op dat het zicht hier aanmerkelijk beter is dan op alle andere plekken waar we tot nu toe zijn geweest in dit land. De wand naast ons is niet al te overdadig begroeid, maar

Onder water
lijkt het
zowaar warmer te zijn
dan *boven water*

Flabellina gracilis

Voor we het weten, worden we in een levende trechter van anjelieren, zeedahlia's mosselen en boorsponzen getrokken

naarmate we verder richting open zee zwemmen, komen we langs hoeken en richels waar enorme hoeveelheden zeedahlia's zich hebben gevestigd. Onder ons kunnen we de zandbodem zien, waar zojuist een paar Russische duikers onder ons door zwommen. Met hun bellen hebben ze de zeedahlia's

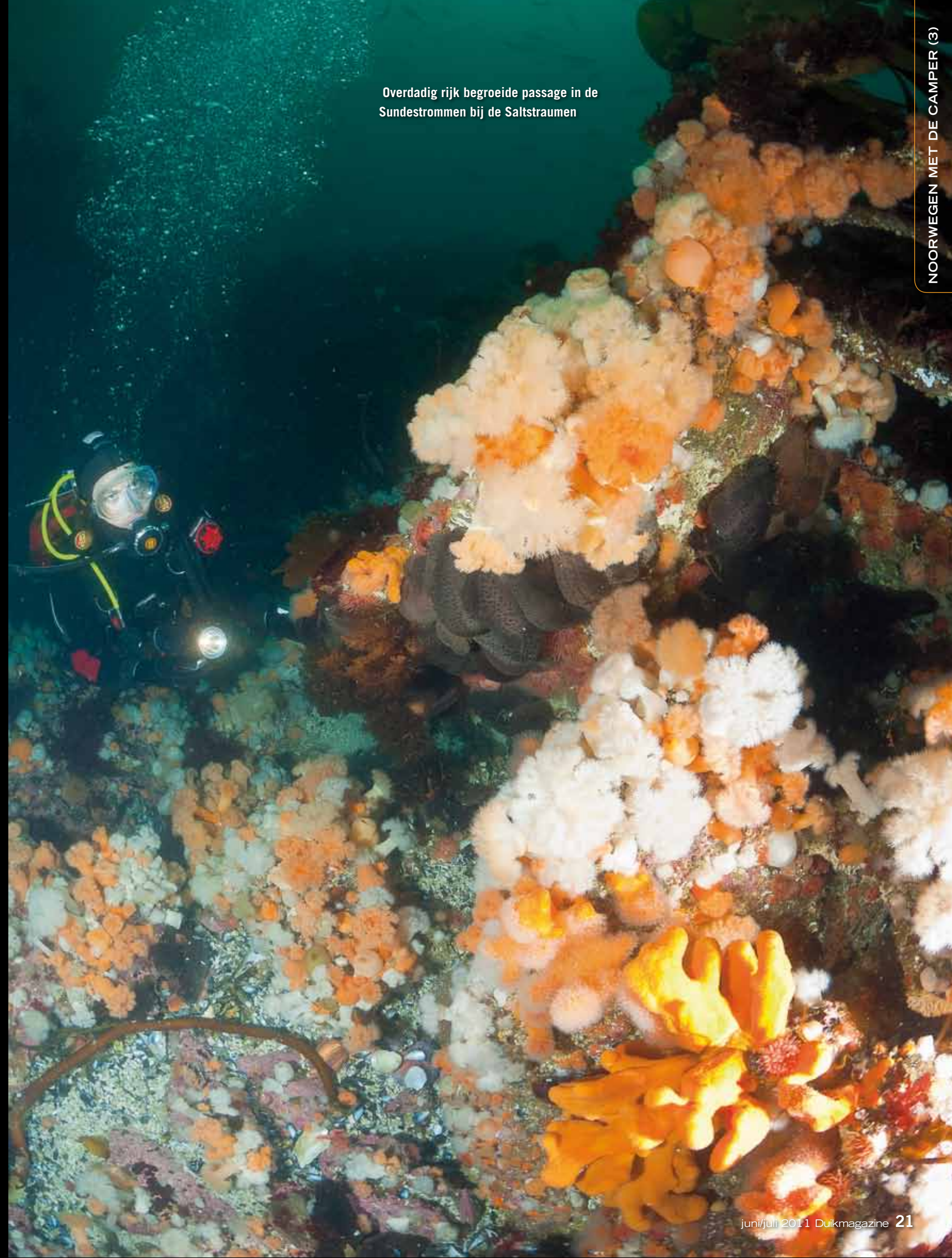
een rolberoerte gegeven, waardoor ze zich volledig ineen hebben getrokken. Desalniettemin blijven het mooie kleurrijke dieren. We zwemmen terug de baai in voor we weer aan boord gaan en we besluiten terug te keren. Het kelp groeit tot op een meter of twaalf diepte door en wanneer we in enkele van de kelp-

stronken kijken, ontwaren we in haast iedere plant wel een kleine spinkrab.

Grottekening

's Middag zoeken we op een rif net buiten Reine naar macrobeestjes. Op een grijze zeehond aan de kant na, zien we deze keer niet veel bijzondere beesten. Toch is het een leuk uurtje duiken. We moeten opschieten, want we hebben vandaag een avondprogramma: met RIB varen we om de buitenkant van het schiereiland heen waar we aan de noordzijde aan land gaan om daar een grot met prehistorische tekeningen te gaan bezichtigen. Uiteraard is het niet allemaal om de tekeningen te doen, maar het gaat natuurlijk ook om de beleving van de natuur die daar vrij spel heeft. We varen vergezeld door zeearenden door de Moskenes maalstroom, waar twee koude zeestromingen met elkaar in botsing komen. Het is een plaats die door de eeuwen heen veel vissers aantrok en ook aardig wat levens heeft genomen, omdat de

Overdadig rijk begroeide passage in de Sundestrommen bij de Saltstraumen

Anjelieren op het wrak van de Rabat nabij de Saltstraumen

Naarmate we verder richting open zee zwemmen, komen we langs hoeken en richels waar enorme hoeveelheden zeedahlia's zich hebben gevestigd

stroming en weerscondities extreem veranderlijk en onvoorspelbaar zijn. Als we aan land zijn, genieten we eerst van een eenvoudige picknick, waarna we in het avondrood aan een wandeling over een prachtig kustpad richting de grot beginnen. De grot is mooi, maar zeker niet het hoogtepunt wat ons betreft. Het vormt in ieder geval een mooi excuus om te genieten van een prachtige boot- en wandeltocht langs een gebied waar je nauwelijks op een andere manier kunt komen. Tegen de tijd dat we terug bij de camper zijn, is het laat en donker en vanwege de vermoeiende dag genieten we van een heerlijke nachtrust.

Stroming

We beginnen aan onze laatste duik in Lofoten. Met een felle zon boven ons dalen we af op een rif bij het dorpje Å (spreek uit als 'oah'). Precies zoals Therese had gezegd, vinden we op de eerste tien meter de grote velden met dodemansduim. Hier zien we een prachtig Atlantisch onderwaterlandschap met rijke begroeiing van kelp en dodemansduim in grote hoeveelheden. Prachtig weer, prachtig plaatje, prachtige duik.

We sluiten ons bezoek aan de Lofoten met een tevreden gevoel af en snel moeten we door om vanmiddag met de ferry naar Bodø te kunnen varen. Onze laatste duikbestemming is de Saltstraumen, wat volgens velen het

mooiste duikwater van Noorwegen is. 's Avonds zitten we onder de brug aan het water van de Saltstraumen en de blik op het water stemt ons niet bepaald gerust: het vormt enorme draaikolken en op sommige plaatsen schijnen stroomsnelheden van twintig knopen (37 km/uur) te worden bereikt. Dat een vis of een ander zeebeest daar vrolijk van wordt, kunnen we ons nog wel voorstellen, maar als duiker in een lomp droogpak, begin je niet veel tegen dit soort natuurgeweld. Gelukkig is daar Jonny Leonhardsen. Met de begeleiding van iemand met onwaarschijnlijk veel duikervaring, ga je toch met meer zelfvertrouwen het water in.

Zeebeestenmekka

We beginnen in Rundholmen. Vanwege de heftige stromingen hier is het uitgesloten dat we buiten de kentering kunnen duiken en de aanblik van de avond ervoor laat hierover niet de minste twijfel bestaan. Het duiken is minutenwerk. Het water staat hier nooit echt stil en dat heeft ook weer zijn gevolgen voor het zeeleven: zo'n beetje alles wat in ons 600 pagina dikke Noorse zeebeestenboek staat, lijkt hier op deze paar vierkante kilometer te zijn neergekwakt. Maar wat wil je met dit soort stromingen: continu verse aanvoer van voedsel en zuurstof en afvoer van afval, dé condities voor ongebreidelde groei. Het krioelt hier van de zeedahlia's, kolonievormende

kokerwormen, dodemansduimen anjelieren an alle andere denkbare bentische levensvormen. En daartussenin zitten weer alle andere mogelijk beesten zoals zeenaaktslakken, kreeftjes, krabbetjes en noem het maar op. En dan hebben we het nog niet over de hoeveelheid vis die om ons heen zwemt, van alles is hier gewoon veel, dit is een waar duikfeest! Alleen relaxed fotograferen is er niet bij: de zee is de baas en bepaalt waar je heen gaat. Maar gelukkig is het water niet onberekenbaar en dus voelen we ons geen moment onveilig. Opvallend genoeg worden alle levensvormen nooit echt groot, maar dat kan ook niet, want als je bijvoorbeeld als zeedahlia te groot groeit, zul je vanzelf wegspoelen door de harde stroming.

Trechter

Behalve Rundholmen zijn er nog meer fantastische duikplekken in het gebied rond Saltstraumen, waarvan voor ons de Sundestrommen de indrukwekkendste bleek.

De Saltstraumen maalstroom is ontstaan doordat het Skjerstad fjord (feitelijk open zee) en het Salten fjord (een soort binnenmeer) door een eiland van elkaar gescheiden zijn. Tijdens het stijgen of dalen van het water als gevolg van de getijdenstroom wordt er per zes uur zo'n 700 miljoen kubieke meter zeewater door een tweetal relatief nauwe kanalen 'geperst'. Het breedste kanaal van de twee is de Saltstraumen, de smallere van de twee is de Sundstraumen en in deze laatste gaan we ons vandaag aan de stroming onderwerpen.

Voor deze duik krijgen we – net als bij alle andere duiken – een uitvoerige briefing. We beginnen de duik in een gebied waar de stroming in tegengestelde richting stroomt. We dalen af naar een meter of twintig en daar is bijna niets onbegroeid: velden met zeedahlia's lachen ons toe. Of lachen ze ons uit? Om de hoek staat ons namelijk wel wat anders te wachten. We zullen het er maar op moeten wagen en voor we het weten, worden we in een levende trechter van anjelieren, zeedahlia's mosselen en boorsponzen getrokken. Naast en onder ons is

Picknick voorafgaand aan het bezoek aan een prehistorische grot op de Lofoten

Indrukwekkende stroming bij Saltstraumen

werkelijk geen vierkante centimeter onbegroeid en deze overdadige orgie van leven gaat zo een paar honderd meter door. Aan het eind van de trechter worden we de zee weer ingespuugd, maar ook dan is het nog oppassen geblazen, omdat we actief naar de wand aan onze linkerzijde moeten zwemmen om niet ergens middenin het fjord uit te komen. We vervolgen onze weg nog een minuut of tien en uiteindelijk komen we in een rustiger deel uit op een meter of twintig waar we door 'the garden' rustig kunnen opstijgen. Ongelofelijk, wat een onderwaterparadijs is het hier. Overhangende rotsen en wanden die volledig versierd zijn met kelp, anjelieren, dodemansduimen en knalrode zeedahlia's en ook hier weer geen lege vierkante centimeter te bekennen. Dit moet wel een

van de mooiste duiken zijn die we ooit hebben gemaakt. Wanneer we boven water komen, zijn we niet de enigen die deze mening is toegedaan: iedereen grijnst van oor tot oor

Grote verhalen

We hadden veel grote verhalen over Saltstraumen gehoord en het moet gezegd worden: het is waar! Helaas was het hier ook onze laatste duikbestemming voordat we aan onze terugreis gaan beginnen naar Oslo, waar onze luxe cruise weer op ons ligt te wachten om ons naar Kiel te brengen. In een krappe maand tijd hebben we voor ons gevoel veel van Noorwegen gezien, maar nog lang niet alles. En dat is maar goed ook, want dan hebben we in ieder geval een excuus om nog eens terug te gaan. □